

EESTI LASTEKIRJANDUSE Keskuse Arengukava 2023-2026

SISSEJUHATUS

Eesti Lastekirjanduse Keskus on lastekirjanduse valdkonnas kompetentsi- ja elamuskeskusena ning eriala- ja lasteraamatukoguna kultuuriministeeriumi alluvuses tegutsev riigiasutus. Keskuse põhiülesanne on vastavalt põhimäärusele eesti lastekirjanduse arendamine, kogumine, säilitamine, uurimine ning vahendamine hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel.

Eesti Lastekirjanduse Keskus asub Tallinna vanalinnas, ajaloolises ja kaunilt renoveeritud hoones Pikk tänav 73.

Arengukava aastateks 2023–2026 on koostanud keskuse töötajad 2022. aastal eesmärgiga kirjeldada lähiaastate olulisemaid sihte ning nende elluviimiseks kavandatud tegevusi.

Strateegilisi eesmärke, mõõdikuid, olulisemaid tegevusi ja eelarvet käsitletakse teenusvaldkondade lõikes. Eesmärke toetavad organisatsiooni tugitegevused.

Arengukava on aluseks Keskuse eelarve ja aastaste tööplaanide koostamisel. Arengukava täitmist hinnatakse igal aastal tegevusaruandes.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse arengukava aastateks 2018-2022 sai suures osas täidetud. Saavutamata jäid vaid need eesmärgid, mis olid seotud koroonapandeemia ja Ukraina sõjaga seotud uute globaalsete väljakutsetega. Eelarve nappus on takistanud täiendavate ametikohtade loomist ning seetõttu on näiteks raamatuillustratsiooni uurimise ja populariseerimisega seotud tegevused olnud minimaalsed.

MEIE MISSIOON

Toetame laste ja noorte kasvamist koos väärt kirjandusega. Usume, et lugev inimene on laia silmaringiga, empaatiline, loov ning aktiivne ühiskonnaelus. Väärtustame kirjandust, mis on last ja noort arendav ja suunav, professionaalselt kirjutatud ja illustreeritud ning kvaliteetselt välja antud.

VISIOON

Eestis ilmub rohkelt väärt laste- ja noortekirjandust, mis on sisult ja žanriliselt mitmekesine, kõnetab noori lugejaid ning kujundab lugemisharjumuse kogu eluks.

Kirjandus on lapse ja noore üleskasvamise loomulik osa ning raamatud, sõltumata nende vormist, on kõigile lihtsalt kättesaadavad.

Laste ja noorte lugema suunamiseks ja motiveerimiseks teevad kõik osapooled (pere, lasteaed, kool, raamatukogu jt) tihedat koostööd.

Eesti laste- ja noortekirjandus on rahvusvaheliselt huvipakkuv ning Eesti autorite looming ilmub välisriikides.

MEIE VÄÄRTUSED

Usaldusväärsus - Teeme oma tööd kire ja pühendumusega ning peame oluliseks professionaalsust, kvaliteeti ja teadmispõhisust.

Loovus - Läheneme väljakutsetele loovalt, katsetame ja proovime, väärtustame uudishimu ja soovi end pidevalt täiendada.

Sõbralikkus - Oleme hoolivad ja heatahtlikud oma tööperes, suhtume lugupidavalt partneritesse ja keskuse külalistesse.

Koostöö - Meie väikese tööperega on võimalik teha suuri asju, kui oleme avatud, valmis panustama ning teeme koostööd mitmel tasandil.

STRATEEGILISED EESMÄRGID

Teenusvaldkond: LASTEKIRJANDUSE ARENDAMINE

- 1. Oleme lastekirjanduse autorite kohtumispaik, toetame ja tunnustame neid ning väärtustame ja vääristame nende loomingut.**
- 2. Pakume usaldusväärset ja põhjalikku infot lastekirjandusest.**

Eesmärkide saavutamiseks:

- Tunnustame ja koolitame autoreid, loome ühisloome võimalusi;
- Viime läbi loomekonkurse kirjanikele ja illustraatoritele;
- Nõustame, koolitame ja tunnustame kirjastajaid, anname kirjastamissoovitusi;
- Korraldame lastele ja noortele loomekonkurse, õpetame loovkirjutamist ja illustratsioonikunsti läbi huvitegevuse;
- Kujundame esinduslikku lastekirjanduse kogu, koostame andmekogusid ja teabeallikaid;
- Analüüsime ja hindame lastekirjandust, koostame soovitusnimekirju, avaldame arvustusi ja publikatsioone;
- Osaleme kirjandusvaldkonna koostöös ja seadusloomes.

Eesmärkide saavutamist iseloomustavad:

- Teabeallikate maht;
- Koolituste ja osalejate arv, rahulolu mõõdik;
- Esinemiste ja kirjutiste arv;
- Loomekonkurssidele laekunud käsikirjade arv;
- Huviringides osalejate arv.

Teenusvaldkond: LASTEKIRJANDUSE POPULARISEERIMINE

- 1. Töötame selle nimel, et lapsed ja noored saaksid väärt kirjandusega kokku ning neil tekiks juba varases eas huvi raamatute ja lugemise vastu. Usume, et nii kujuneb lugemisharjumus kogu eluks.**

2. **Oleme partneriks lapsevanematele, raamatukoguhoidjatele, õpetajatele ja kõigile lastekirjanduse valdkonnas tegutsejatele, et aidata neil mitmekesises raamatumaailmas orienteeruda ning olla kursis uuema lastekirjandusega.**
3. **Keskuse maja on elamuslik ja hariduslik paik kuhu on oodatud kõik väikesed ja suured raamatusõbrad.**

Eesmärkide saavutamiseks:

- Arendame laste- ja erialaraamatukogu teenust, et kirjandus oleks kõigile kättesaadav, nõustame lugejaid oma pädevuse piires;
- Loome ekspositsioone ja sündmusi, mis on sisukad, mängulised ja harivad ning sobivad nii üksik- kui ka rühmakülastuseks;
- Pakume eakohaseid ning haridusasutuste õppetegevust toetavaid haridusprogramme;
- Teeme koostööd raamatukoguhoidjate ja õpetajatega üle Eesti, pakume neile koolitusi ja ühistegevusi, mis aitavad viia kirjandust noorte lugejateni (lastekirjanduse aastakoosolek, lasteraamatukoguhoidjate õpipäev, erialapäev maakonnas, lugemisprogramm Lugemisisu, Rampsu raamaturiiul, Nukitsa konkurss, ettelugemise päev ja võistlus, kinkeraamat „Pisike puu“, rändnäitused);
- Algatame ja arendame valdkondade üleseid projekte ja sündmusi, mis tõstavad lastekirjanduse fookusesse, loovad kontakte kogukondadega ning elavdavad regionaalset kultuurielu (kirjandusfestivalid, haiglate raamatukarussellid, illustratsioonitriennaal, koostööprojektid, perepäevad, näitused).

Eesmärkide saavutamist iseloomustavad:

- Keskuse külastuste arv;
- Raamatukogu lugejate ja laenutuste arv, rahulolu mõõdik;
- Keskuses toimunud ürituste ja haridusprogrammide osalejate arv, rahulolu mõõdik;
- Koolituste osalejate arv, rahulolu mõõdik;
- Üle-eestiliste koostööprojektide osalejate arv, rahulolu mõõdik;
- Näituste arv.

Teenusvaldkond: LASTEKIRJANDUSE RAHVUSVAHELISTUMINE

1. **Loome võimalusi ja kokkupuutepunkte eesti lastekirjanduse tõlkimiseks ja ilmutamiseks välisriikides. Lähtume teadmisest, et Eesti lastekirjandus on konkurentsivõimeline rahvusvaheliselt kuna meie autorite looming on omanäoline ja ajakohane ning raamatud on professionaalselt kirjastatud.**
2. **Väärtustame ja arendame koostööd Eesti Kirjanduse Teabekeskuse ja Eesti Kirjastuste Liiduga. Ühiselt on loodud tõlkijate ja väliskirjastajate võrgustik, osaleme rahvusvahelistel raamatumessidel ning vahendame autoreid festivalidele.**
3. **Peame oluliseks võrgustumist ja aktiivset suhtlust kuna see on aluseks rahvusvahelisele koostööle ja tõlgete ilmutamisele, algatame välispartneritega ühisprojekte ja -näitusi.**

Eesmärkide saavutamiseks:

- Analüüsime algupärast laste- ja noortekirjandust ning hindame oma kogemustele ja teadmistele tuginevalt selle ekspordivõimekust;
- Koostame autoreid ja nende loomingut tutvustavaid infoallikaid;
- Suhtleme proaktiivselt väliskirjastajatega, korraldame neile külaskäike Eestisse ja kohtumisi autoritega;
- Osaleme rahvusvahelistel raamatumessidel ja kirjandusfestivalidel, oleme 2025. aastal Bologna lasteraamatumessi peakülaline;
- Osaleme välisprojektides (Tiny Books, IFLA World Through Picture Books, Tallinna illustratsioonitriennaal, teemanäitused jne);
- Korraldame illustratsiooninäitusi välisriikides.

Eesmärkide saavutamist iseloomustavad:

- Välisriikides ilmunud Eesti autorite tõlgete arv;
- Avaldatud keelte arv;
- Välisriikides toimunud esinemiste arv;
- Välisriikides toimunud näituste arv.

ORGANISATSIOONI ARENDAMINE

Eesti Lastekirjanduse Keskusele seatud eesmärkide elluviimist toetab tõhus ja hästi toimiv organisatsioon, mille võtmeomadused on:

- õppimisvõime ja omandatu rakendamine;
- avatus juhtimises ja koostöösuhetes;
- selge ja motiveeriv töökorraldus;
- täpselt sõnastatud ja suunatud kommunikatsioon;
- toetav töökeskkond;
- piisav ressurss eesmärkide saavutamiseks.

Eesmärgi saavutamiseks:

- Analüüsime tööprotsesse ja teenuseid ning kohandame struktuuri ja ametikohad neid toetavaks;
- Pöörame suuremat tähelepanu tööõõmule, töötajate motivatsiooni hoidmisele ja suurendamisele (paindlik tööaeg, kaugtöö võimaldamine, töö- ja pereelu ühildamine, töörahulolu hindamine, enesearengu toetamine, rotatsioon);
- Suurendame oma teadlikkust kättesaadavuse ja ligipääsetavuse osas, et parendada teenuseid;
- Kogume regulaarselt klientidelt tagasisidet ning suuname saadud teadmise töötajate ja teenuste arendusse;
- Suurendame keskkonnateadlikkust ning säästvat ja vastutustundlikku suhtumist meie kasutuses olevatesse ressurssidesse.

LISA 1**EESMÄRKIDE TÄITMIST ISELOOMUSTAVAD MÕÕDIKUD**

	Nimetus	2022	2023	2024	2025	2026
1.	KESKUSE KÜLASTUSED					
1.1.	Maja külastusi	39 935	40 000	40 000	40 000	40 000
1.2.	Kodulehe külastusi	100 000	92 165	100 000	110 000	110 000
2.	LASTEKIRJANDUSE ARENDAMINE					
2.1.	Teabeallikate maht					
2.1.1.	ELLSAs autorite profiile	98	110	120	125	130
2.1.2.	avaldatud kirjutisi	65	60	65	65	65
2.1.4.	avaldatud väljaandeid	17	4	15	20	10
2.1.5.	vastatud päringutele	122	100	100	100	100
2.2.	Koolitusi	14	15	15	15	15
2.3.	Koolitustel osalejaid (koos veebiga)	1 062	1 000	1 000	1 000	1 000
2.4.	Ettekandeid	76	70	70	80	70
2.5.	Loomekonkursside täiskasvanutele	4	4	4	4	4
2.6.	Laste loomekonkurssidele esitatud käsikirju	261	250	250	250	250
2.7.	Laste ja noorte huviringides osalejaid	86	90	90	90	90
3.	LASTEKIRJANDUSE POPULARISEERIMINE					
3.1.	Registreeritud lugejaid (aasta jooksul)	2 009	2 000	2 000	2 000	2 000
3.3.	Laenutusi	59 262	60 000	60 000	60 000	60 000
3.4.	Lasteüritusi ja haridusprogramme keskuses	436	480	500	500	500
3.5.	Lasteüritustel ja haridusprogrammides osalejaid keskuses	8 865	9 600	10 000	10 000	10 000
3.8.	Näitus keskuses ja mujal Eestis	91	70	70	70	70
3.9.	Koostööprojekte	14	15	15	15	15
3.10.	Koostööprojektides osalenud lapsi	39 921	40 000	40 000	40 000	40 000
4.	LASTEKIRJANDUSE RAHVUSVAHELISUMINE					
4.3.	Välismaal ilmunud eesti autorite tõlkeid	38	40	45	50	50
4.4.	Avaldatud keeli	21	20	20	20	20
4.5.	Esinemisi välismaal	10	10	10	15	10
4.6.	Näitusi välismaal	9	10	10	15	10
5.	RESSURSID					
5.1.	Töötajaid	18	19	20	20	20
	Koormus	16,5	17,5	18	18	18
5.2.	Kogude üldarv	68 868	65 000	65 000	65 000	65 000
5.3.	Tegevuskulud kultuuriministeeriumilt	589 539	651 347	720 000	770 000	820 000
5.4.	Hoone halduskulu kultuuriministeeriumilt	201 159	234 013	269 000	300 000	330 000
5.5.	Investeeringud kultuuriministeeriumilt	23 000	23 000	24 000	25 000	26 000
5.5.	Omatulu	41 350	38 000	44 000	47 000	50 000
5.6.	Muud toetused projektidele	13 965	6 600	6 800	7 300	7 300

Arengukava on kinnitatud direktori käskkirjaga nr 1-1/8, 9. märtsil 2023. aastal.

Arengukava uuendatakse igal aastal koos Eesti Lastekirjanduse Keskuse aastase tegevusaruande ja –plaaniga.